

Μισαλλοδοξία και Ρατσισμός σε έξαρση στην Πολιτική Ζωή της Ελλάδας

Άννα Τριανταφυλλίδου και Χαρά Κούκη

European University Institute, Florence

Τα τελευταία είκοσι χρόνια η Ελλάδα έχει μετατραπεί από χώρα αποστολής σε χώρα υποδοχής μεταναστών. Οι μετανάστες αποτελούν πλέον το 10% του συνολικού πληθυσμού της χώρας. Επιπλέον, από το 2007 έχουν ενταθεί **οι μεταναστευτικές ροές παράτυπων μεταναστών ή αιτούντων άσυλο από την Ασία και την Αφρική** μέσω των ελληνο τουρκικών συνόρων, που αποτελούν πλέον την κύρια 'είσοδο' προς την Ευρώπη. Η σφοδρή οικονομική κρίση που αντιμετωπίζει η χώρα από το 2010 έχει δυσχερείς συνέπειες, τόσο για τους γηγενείς όσο και για τους μη γηγενείς πληθυσμούς. Η συνολική μεταναστευτική πολιτική της Ελλάδας είναι ελλιπής, ιδιαίτερα δέ **δυσλειτουργικό είναι το σύστημα ασύλου**, που αδυνατεί να καταγράψει, πόσο μάλλον να επεξεργαστεί, τις αιτήσεις που καταθέτουν άτομα από την Ασία και την Αφρική. Ο συνδιασμός των παραγόντων αυτών έχουν οδηγήσει σε μια ανησυχητική κατάσταση, , ειδικά στο κέντρο της Αθήνας, που προκαλεί κοινωνικές και πολιτικές εντάσεις.

Τα προβλήματα στο κέντρο της πρωτεύουσας κατά κάποιο τρόπο «συμπυκνώνουν» την διπλή – οικονομική και μεταναστευτική – κρίση. Την στιγμή που οι παράτυποι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο αναζητούν στέγη μαζί με ομοεθνείς τους στις φθίνουσες οικονομικά περιοχές του κέντρου της πόλης, η οξεία οικονομική κρίση τους στερεί οποιαδήποτε δυνατότητα έστω άτυπης εργασίας. Την κατάσταση εκμεταλλεύονται επιτηδείοι που υπενοικιάζουν διαμερίσματα και σπίτια που σχεδόν καταρρέουν ανά δωμάτιο ή ανά κρεβάτι, με δυσανάλογα ακριβά ενοίκια, σε αλλοδαπούς με ή χωρίς χαρτιά. Εδώ και τουλάχιστον δύο χρόνια το κέντρο της Αθήνας χαρακτηρίζεται από την υπερσυγκέντρωση μεταναστών, ως επί το πλείστον υποαπασχολούμενων ή άνεργων, την έλλειψη δικτύων υποστήριξης και πολιτικών ανάπτυξης του αστικού χωρα καθώς και από αυξανόμενη (οργανωμένη αλλά και μικρο-) εγκληματικότητα. Η κατάσταση αυτή έδωσε την ευκαιρία σε ακροδεξιές ομάδες να «πάρουν τον νόμο στα χέρια τους» με οργανωμένες επιθέσεις εναντίον μεταναστών, πορείες μαυροφορεμένων μοτοσικλετιστών με ναζιστικά σύμβολα που έχουν σαν στόχο να τρομοκρατούν αλλοδαπούς και μή, καθώς και με την παροχή δήθεν «προστασίας» σε ηλικιωμένους από τους «επικίνδυνους και εγκληματίες» αλλοδαπούς.

Η δραματική επιδείνωση της κατάστασης τα τελευταία δύο χρόνια είχε επιπτώσεις, μεταξύ άλλων, και στον δημόσιο λόγο. Έχει γίνει πια κοινός τόπος στην ρητορική των πολιτικών κομμάτων και των μέσων μαζικής ενημέρωσης να κατηγορούνται οι μετανάστες για την κατάρρευση του αστικού τοπίου, για την αυξημένη εγκληματικότητα, και για την ανεργία και να θεωρείται η παράνομη μετανάστευση πρωταρχικός «κίνδυνος» για την ελληνική κοινωνία.

Το παρόν Κείμενο Πολιτικής εστιάζεται ακριβώς σε αυτή την γενίκευση της ξενοφοβικής ρητορικής στην πολιτική ζωή με στόχο να διερευνήσει πώς οι πολιτικοί δρώντες αντιλαμβάνονται την πολιτισμική ή θρησκευτική διαφορετικότητα των μεταναστών, ποια στοιχεία της δέχονται, ανέχονται ή απορρίπτουν και για ποιο λόγο (ποια είναι τα επιχειρήματα που προβάλλουν). Βασικός μας στόχος είναι να κατανοήσουμε πώς ορίζονται τα όρια που χωρίζουν 'εμάς' από τους 'άλλους', και επίσης πότε και γιατί ορισμένες πτυχές της διαφορετικότητας απορρίπτονται. Το Κείμενο αυτό καταλήγει με συγκεκριμένες προτάσεις πολιτικής για την αντιμετώπιση του ξενοφοβικού και ρατσιστικού λόγου στα πολιτικά πράγματα της χώρας.

Άνοδος των ακροδεξιών κομμάτων, λόγων και πρακτικών

Κεντρικό ρόλο στις εξελίξεις που περιγράψαμε παραπάνω διαδραματίζει η **άνευ προηγούμενου άνοδος των ακροδεξιών κομμάτων στην πολιτική σκηνή της χώρας:**

Το **ΛΑΟΣ** (Λαϊκός Ορθόδοξος Συναγερμός) είναι ένα ακροδεξιό κόμμα που έλαβε 5.63% των ψήφων στις εθνικές εκλογές του 2009 και 7.14% στις Ευρωεκλογές της ίδιας χρονιάς. Συμμετείχε στην προσωρινή κυβέρνηση ευρείας συνεργασίας τον Νοέμβριο του 2011 που είχε σκοπό την αντιμετώπιση της οικονομικής κρίσης, γεγονός που νομιμοποίησε περαιτέρω τον κεντρικό ρόλο της ακροδεξιάς στα πολιτικά πράγματα. Στις τελευταίες δύο εκλογικές αναμετρήσεις (Μάιος- Ιούνιος 2012), το ΛΑΟΣ έχασε μαζικά τους ψηφοφόρους του λαμβάνοντας μόλις 1% των ψήφων.

Η **Χρυσή Αυγή** είναι μία ακροδεξιά οργάνωση, της οποίας τα μέλη έχουν επανειλημμένα κατηγορηθεί για εγκλήματα μίσους εναντίον μεταναστών, πολιτικών αντιπάλων και εθνικών μειονοτήτων. Με θέσεις ξεκάθαρα ρατσιστικές και ναζιστικές, η Χρυσή Αυγή κάνει «δουλειά πεδίου» σε «προβληματικές» αστικές περιοχές ισχυριζόμενη ότι προσφέρει ασφάλεια στους πολίτες, την στιγμή που επιτίθεται βίαια και τρομοκρατεί μετανάστες και πρόσφυγες καθώς και τους με αυτήν αντιφρονούντες. Τον Νοέμβριο του 2010 η οργάνωση κέρδισε για πρώτη φορά στην ιστορία της μία έδρα στο δημοτικό συμβούλιο του δήμου Αθηναίων λαμβάνοντας ποσοστό 5.3%, ενώ στις εθνικές εκλογές του 2012 (σε δύο εκλογικές αναμετρήσεις, 6 Μαΐου και 17 Ιουνίου) έλαβε σχεδόν 7% επιτυγχάνοντας την είσοδό της και στο Κοινοβούλιο εκλέγοντας μάλιστα 18 βουλευτές.

Η χώρα βιώνει για πρώτη φορά στην μεταπολιτευτική της ιστορία τέτοια **αύξηση και διάχυση ανοιχτά και επιθετικά ρατσιστικών λόγων και πράξεων ενάντια σε μετανάστες και μειονότητες**. Ωστόσο, η απότομη αυτή επανασύνθεση της ακροδεξιάς δεν μπορεί να ερμηνευτεί αποκομμένη από ένα συνολικότερο ευρωπαϊκό και εθνικό πλαίσιο. Ήδη από το 2009 παρατηρούμε την **διάδοση ενός λόγου μίσους** από κοινωνικούς και πολιτικούς δρώντες της ευρύτερης συντηρητικής παράταξης. Παράλληλα **δεν υπήρξε ποτέ στην χώρα καταδίκη για εγκλήματα που να οφείλονται σε ρατσιστικό κίνητρο**, αν και την

Έως το 2009, στην Ελληνική Βουλή δεν συμμετείχαν ακροδεξιά κόμματα καθώς το εκλογικό τους ποσοστό δεν ξεπερνούσε το 3%.

Ωστόσο, από το καλοκαίρι του 2009 και έπειτα τα ποσοστά τους γνωρίζουν εντυπωσιακή άνοδο που το καλοκαίρι του 2012 έφτασαν το 8% του συνολικού εκλογικού σώματος.

Στις εκλογές του 2012 (Μάιος- Ιούνιος) το ακροδεξιό κόμμα Χρυσή Αυγή έλαβε σχεδόν 7% των ψήφων κερδίζοντας 18 από τις 300 έδρες της Ελληνικής Βουλής

ίδια στιγμή εθνικές και διεθνείς οργανώσεις ανθρωπίνων δικαιωμάτων καταγγέλουν με στοιχεία τον δραματικά αυξανόμενο αριθμό ρατσιστικών επιθέσεων. Μία πρόσφατη ανεπίσημη αναφορά της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες στην Ελλάδα κατέγραψε 63 περιστατικά ρατσιστικών επιθέσεων. Στα 18 από αυτά θύτες ήταν όργανα της αστυνομίας, ενώ σε άλλες 18 οι θύτες φέρονται ως απλοί πολίτες, και όχι μέλη ακροδεξιών οργανώσεων.

Στοιχεία, Ανάλυση και Αποτελέσματα

Τα ευρήματα που παρουσιάζονται εδώ πρόερχονται από την μελέτη δύο γεγονότων που σημάδεψαν την πολιτική ζωή της χώρας τα τελευταία δύο χρόνια. Το πρώτο αφορά στην δημόσια προσευχή που οργάνωσαν οι μουσουλμανικές μεταναστευτικές κοινότητες τον Νοέμβριο του 2010 για το τέλος της περιόδου νηστείας (του Ραμαζάν). Το δεύτερο γεγονός αφορά στις ρατσιστικές επιθέσεις που εξαπέλυσαν μέλη ακροδεξιών οργανώσεων εναντίον μεταναστών και αιτούντων άσυλο μετά την δολοφονία ενός Έλληνα πολίτη από αλλοδαπούς σε κεντρική γειτονιά της Αθήνας τον Μάιο του 2011 (με στόχο την κλοπή).

Μελέτη I: Δημόσια Θρησκευτική Προσευχή- ανοχή της θρησκευτικής διαφορετικότητας

Η πρώτη περίπτωση που αναλύουμε έχει να κάνει με την δημόσια προσευχή των μουσουλμάνων κατοίκων της Αθήνας που έλαβε χώρα στις 18 Νοεμβρίου του 2010 στα Προπύλαια και σε κεντρικές πλατείες της πόλης με αφορμή τον εορτασμό της Αϊντ αλ Αντχα (τέλος του Ραμαζάν). Με το ειρηνικό αυτό γεγονός, οι Μουσουλμάνοι διαμαρτυρήθηκαν για την έλλειψη επίσημου μουσουλμανικού τεμένους στην Αθήνα, η οποία παραμένει η μόνη Ευρωπαϊκή πρωτεύουσα στην οποία δεν λειτουργεί τέμενος. Ανεπίσημοι χώροι προσευχής λειτουργούν αυτή την στιγμή σε διαμερίσματα, μαγαζιά και γκαράζ στο κέντρο της πόλης. Μονάχα ακροδεξιές οργανώσεις και κόμματα εναντιώθηκαν στην προσευχή, η οποία κατά τ' άλλα εκτυλίχθηκε χωρίς προβλήματα και έγινε δεκτή με θετικό τρόπο από τις αρχές, τα πολιτικά κόμματα και τα μέσα ενημέρωσης.

Η δημόσια προσευχή των Μουσουλμάνων προκάλεσε εντούτοις για πρώτη φορά ένα δημόσιο διάλογο σε εθνικό επίπεδο για τα όρια ανοχής που μπορεί να επιδείξει η ελληνική κοινωνία απέναντι στην δημόσια εκδήλωση της θρησκευτικής διαφορετικότητας.

Μελέτη II: Ρατσιστική Βία- ανοχή του του ρατσιστικού λόγου και βίας

Η δεύτερη περίπτωση αφορά το τραγικό γεγονός της δολοφονίας ενός 44χρονου άντρα στο κέντρο της πόλης τον Μάιο του 2011 από αγνώστους, που θεωρήθηκε ότι ήταν παράνομοι μετανάστες (όπως και αποδείχτηκε). Την είδηση του φόνου ακολούθησαν σειρά από βίαιες ρατσιστικές επιθέσεις εναντίον μεταναστών στο κέντρο της πόλης και η δολοφονία ενός 21χρονου άντρα από το Μπαγκλαντές. Οι επιθέσεις, τις οποίες οργάνωσαν ακροδεξιές οργανώσεις, όπως η Χρυσή Αυγή, έγιναν με την ανοχή της αστυνομίας και

Γίνεται ανεκτή, ή και αποδεκτή, η θρησκευτική διαφορετικότητα, και σε ποιο βαθμό;

Γίνεται ανεκτός ένας λόγος μίσους, καθώς και ρατσιστικές πρακτικές, στην πολιτική ζωή της χώρας;

μερίδας του ντόπιου πληθυσμού. Ενώ τα πολιτικά κόμματα και τα μέσα ενημέρωσης καταδίκασαν τα γεγονότα, παρ'όλ αυτά, συνέδεσαν άμεσα την ανεξέλεγκτη κατάσταση στο κέντρο και την άνοδο της εγκληματικότητας στο κέντρο της πόλης με την είσοδο μεταναστών στην χώρα.

Τα περιστατικά αυτά προκάλεσαν μία πόλωση σχετικά με το θέμα της μετανάστευσης και ανέδειξαν το ζήτημα της θρησκευτικής διαφορετικότητας καθώς και της ανοχής απέναντι στον ρατσιστικό λόγο και στην ρατσιστική βία στην δημόσια και πολιτική ζωή της χώρας.

Γιατί εστιάζουμε σε αυτά τα γεγονότα;

Τα περιστατικά αυτά προκάλεσαν συζητήσεις και διαφωνίες σχετικά με τους μετανάστες και τα όρια της παρουσίας τους στον δημόσιο χώρο. Αν και ο αποκλεισμός του (αλλοδαπού) 'διαφορετικού' δεν είναι κάτι καινούργιο για την ελληνική κοινωνία, αυτό που διαφέρει στην παρούσα φάση είναι οι διαστάσεις και η αιτιολόγηση του αποκλεισμού στα πλαίσια μιας **συνολικότερης οικονομικής και κοινωνικής κρίσης**. Το μεταναστευτικό έχει αναδειχθεί σε κεντρικό πολιτικό ζήτημα τα τελευταία χρόνια, ενώ χάρη στις πρόσφατες εξελίξεις η **αντι μεταναστευτική ρητορική και οι ρατσιστικές πρακτικές έχουν μετατραπεί σε κεντρικούς παράγοντες της πολιτικής ζωής**.

Τί πιστεύουν οι πολίτες γι αυτά;

Όσοι ερωτήθηκαν για την έρευνα αυτή **αποδέχονται τις δημοκρατικές αξίες και τον φιλελευθερισμό, όπως την έννοια της ανοχής προς την πολιτισμική διαφορετικότητα, και παράλληλα καταδικάζουν τον ρατσισμό** σαν μία απαράδεκτη συμπεριφορά. Ξεκινώντας όμως από αυτή την κοινή βάση αξιών καταλήγουν σε **αντίθετες απόψεις σχετικά με τα γεγονότα που εξετάζουμε**:

**1) Ανοχή της Θρησκευτικής Διαφορετικότητας/
Απόρριψη των Ρατσιστικών Λόγων και Πράξεων**

**2) Απόρριψη της Θρησκευτικής Διαφορετικότητας -
Ισλαμοφοβία/Ανοχή των Ρατσιστικών Λόγων και
Πράξεων**

Πώς εξηγούν τις απόψεις τους οι ερωτώμενοι;

Πώς, τότε, οι ερωτηθέντες ξεκινώντας από τις ίδιες παραδοχές και φιλελεύθερες αξίες καταλήγουν να υιοθετούν αντιτιθέμενες απόψεις, ή ακόμα και να υποστηρίζουν ανελεύθερες αξίες; Στην προσπάθειά μας να κατανοήσουμε αυτή την αντίφαση, μελετήσαμε τα **ερμηνευτικά πλαίσια που χρησιμοποιούν για να εξηγήσουν τα γεγονότα**.

Ερμηνευτικά Πλαίσια

Οι ερωτηθέντες χρησιμοποίησαν 4 ερμηνευτικά πλαίσια για να εξηγήσουν τα συγκεκριμένα γεγονότα:

- 1) **Πολιτικό/ Ιδεολογικό Πλαίσιο** με αναφορά στην **ανοχή** (αν όχι αποδοχή) της διαφορετικότητας και **απόρριψη του ρατσισμού**: Ο ρατσισμός είναι σημαντικό πρόβλημα, γιατί κατασκευάζει αγεφύρωτες διαφορές ανάμεσα στους γηγενείς και στους αλλοδαπούς, ενώ όλοι οι άνθρωποι είναι ίσοι. Αυτή η 'ανεκτική' θέση ερμηνεύεται ως μία επιλογή των πολιτών σχετική με το πώς θέλουν να ζήσουν την ζωή τους και πώς θέλουν τον κόσμο γύρω τους.

Με ρωτάτε γιατί υπάρχει άνοδος της ξενοφοβίας; Ε, τώρα αναγκαστικά μπαίνουμε σε θέματα πολιτικά, ιδεολογικά, του πώς θέλουμε τον κόσμο, τί πρέπει ν αλλάξει για να το πετύχουμε... (συνέντευξη με αρχικτέτονα που δουλεύει στο κέντρο της πόλης, Δεκέμβρης 2011)

- 2) **Πολιτισμικό/Εθνοτικό Πλαίσιο** που κατατάσσει τα πάντα ανάλογα με τον διαχωρισμό ανάμεσα σε «εμάς» και τους «άλλους»: Η εθνική και πολιτισμική ταυτότητα είναι μία **φυσική πραγματικότητα** που οργανώνει την δημόσια ζωή και τις σχέσεις των ανθρώπων. **Η ανοχή ως έννοια είναι αποδεκτή μόνο στην θεωρία**, αφού στην πράξη η διαφορετικότητα δημιουργεί δυσεπίλυτα κοινωνικά προβλήματα. Ο ρατσισμός ένα σύμπτωμα του προβλήματος της μετανάστευσης και ως τετοιος είναι δικαιολογημένος και «φυσικός».

Υπάρχει μία υπερσυσσώρευση μεταναστών, το περιβάλλον είναι καθαρά πολυπολιτισμικό...επομένως, οι ντόπιοι αντέδρασαν. Και ο οποιοσδήποτε κατανοεί αυτή την αντίδρασή. (Συνέντευξη με αξιωματικό της Αστυνομίας, Νοέμβρης 2011)

- 3) **Ερμηνευτικό πλαίσιο «Νόμος και Τάξη»**: Πρωταρχικό ζήτημα στην δημόσια ζωή είναι ο σεβασμός του νόμου και η διασφάλιση της δημόσιας τάξης (η οποία διαταράσσεται από τους παράτυπους μετανάστες και αιτούντες άσυλο και πρέπει να αποκατασταθεί).

Για παράδειγμα, όσοι δεν ανέχονται την διαφορετικότητα, χρησιμοποιούν το πλαίσιο του 'νόμου και της τάξης' για να δείξουν πως ο ρατσισμός είναι στην ουσία αυτοάμυνα και να δικαιολογήσουν έτσι περιστατικά μισαλλοδοξίας:

Μα πώς μπορούν οι άνθρωποι να αντισταθούν στην ακροδεξιά, όταν έχεις 300 άτομα την ημέρα να μπαίνουν παράνομα στην χώρα σου και να καταπατούν τα δικαιώματα των Ελλήνων; (συνέντευξη με αντιπρόσωπο της Νέας Δημοκρατίας, Νοέμβρης 2011)

- 4) **Αντι καθεστωτικό Πλαίσιο**: όλα τα κοινωνικά προβλήματα αποδίδονται σε αυτούς που κατέχουν τις θέσεις εξουσίας, στους οποίους ασκείται κριτική ανεξάρτητα από πολιτική ταυτότητα ή ιδεολογική θέση.

Η Εθνικιστική Μισαλλοδοξία ως Νέο Πολιτικό Ήθος

Τα ερμηνευτικά πλαίσια που εντοπίσαμε παραπάνω εξηγούν τα γεγονότα και ερμηνεύουν την πραγματικότητα μέσα από εθνοπολιτισμικούς όρους: **ο κόσμος χωρίζεται ανάμεσα σε ‘εμάς’ (γηγενείς) και τους ‘άλλους’ (μη γηγενείς)**, αυτή είναι η «αντικειμενική πραγματικότητα». Με την ίδια λογική, θεωρούνται φυσιολογικές οι διαμάχες μεταξύ μεταναστών και γηγενών, ενώ η διαφορετικότητα θεωρείται ως πρόβλημα εξ ορισμού. Αν μία υποτιθέμενα «αυθεντική» και ομογενοποιημένη εθνική ταυτότητα και κουλτούρα αξιολογούνται ως ύψιστες προτεραιότητες, τότε η μισαλλοδοξία και ο ρατσισμός μετατρέπονται από πολιτικές επιλογές σε «φυσιολογικές» αντιδράσεις. Οι άνθρωποι μπορούν έτσι να υπερασπίζονται στην θεωρία φιλελεύθερες αξίες, αλλά στην πράξη να στηρίζουν την μισαλλοδοξία και τον ρατσισμό. Με αυτή η επιχειρηματολογία ήρθαν από την πίσω πόρτα στο προσκήνιο της ελληνικής πολιτικής σκηνής επιχειρήματα που δικαιολογούν όχι μόνο τον ρατσιστικό και ξενοφοβικό λόγο αλλά και τις πράξεις ρατσιστικής βίας.

Όταν πρώτηιστη προτεραιότητα είναι το συμφέρον της εθνικής πλειοψηφίας, τότε αναδεικνύεται ένα νέο είδος εθνικιστικής μισαλλοδοξίας, το οποίο στο όνομα φιλελεύθερων αρχών δικαιολογεί τον αποκλεισμό, την μισαλλοδοξία και τον ρατσισμό.

Κύρια Μηνύματα για Χάραξη Πολιτικής

- ✓ Εγκλήματα με ρατσιστικό κίνητρο σπάνια καταγράφονται από τις αρχές
- ✓ Αστυνομικά όργανα που ρόλος τους είναι να επιβάλλουν το νόμο συχνά κατηγορούνται ως θύτες ρατσιστικών πράξεων

Καταγραφή:

→ Δημιουργία ενιαίου συστήματος καταγραφής ρατσιστικών εγκλημάτων, για το οποίο θα είναι υπεύθυνο το Υπουργείο Δικαιοσύνης, που θα συντονίζει στοιχεία και έρευνες από ΜΚΟ, νοσοκομεία και άλλους φορείς της κοινωνίας των πολιτών καθώς και την αστυνομία.

Αστυνόμηση:

- Να ορισθούν κατευθυντήριες γραμμές για την Αστυνομία σε ό,τι αφορά την έρευνα εγκλημάτων ρατσιστικής και ξενοφοβικής βίας
- Να διερευνηθούν υποθέσεις εγκλημάτων πιθανολογούμενης ρατσιστικής και ξενοφοβικής βίας με θύτες αστυνομικούς και να διασφαλιστεί ότι όσοι έκαναν κατάχρηση της δημόσιας εξουσίας τους θα διωχθούν σύμφωνα με το νόμο
- Να δημιουργηθεί ένας φορέας ανεξάρτητος από την Αστυνομία που θα ερευνά και θα διώκει την αστυνομική αυθαιρεσία σε ό,τι αφορά την ρατσιστική ή ξενοφοβική συμπεριφορά
- Να συνεχιστεί και να ενταθεί η εκπαίδευση των αστυνομικών υπαλλήλων ενάντια στις διακρίσεις και σε θέματα ανθρωπίνων δικαιωμάτων
- Να συσταθεί ένα φόρουμ συζήτησης και συνεργασίας των αστυνομικών αρχών με τις μεταναστευτικές κοινότητες και τις ΜΚΟ που έρχονται σε άμεση επαφή με θύματα ρατσιστικής βίας

- ✓ Τα αποτελέσματα της αντι ρατσιστικής νομοθεσίας και της εφαρμογής της είναι εξαιρετικά ανεπαρκή. Το δικαστικό σώμα μπορεί να συμβάλλει πολύ πιο αποτελεσματικά στην πάταξη του ρατσιστικού εγκλήματος και του ξενοφοβικού/ρατσιστικού λόγου
- ✓ Χρειάζεται συνεργασία μεταξύ νομοθέτη και ΜΚΟ για την βελτίωση της νομοθεσίας κατά του ρατσισμού και της ξενοφοβίας

Νόμος και Τάξη:

- Να ενδυναμωθούν οι ήδη υπάρχοντες θεσμοί που διασφαλίζουν την ίση μεταχείριση για όλους σε όλες τις σφαίρες της κοινωνικής ζωής (Επιτροπή για την Ίση Μεταχείριση, Συνήγορος του Πολίτη, Επιθεώρηση Εργασίας)
- Να συνεχιστεί και να ενταθεί η εκπαίδευση των εισαγγελικών και δικαστικών λειτουργιών σε θέματα ρατσισμού, διακρίσεων και σχετικής ελληνικής και ευρωπαϊκής νομοθεσίας

- ✓ Δεν υπάρχει έως τώρα Εθνικό Πλάνο Δράσης κατά του Ρατσισμού που να αφορά την δημόσια ζωή, τον πολιτισμό και τα μέσα ενημέρωσης

Δημόσια Ζωή:

- Τα Υπουργεία Εσωτερικών, Προστασίας του Πολίτη και Παιδείας να συνεργαστούν σε κοινές εκστρατείες ενημέρωσης της κοινής γνώμης, συμπεριλαμβανομένων και των μεταναστευτικών κοινοτήτων, σε ό,τι αφορά την υπάρχουσα νομοθεσία, τα υπεύθυνα θεσμικά όργανα και τις σχετικές ΜΚΟ
- Να δημιουργηθούν και να συντονιστούν εκπαιδευτικά και καλλιτεχνικά προγράμματα και πρωτοβουλίες της κοινωνίας των πολιτών, όπως αντι ρατσιστικά φεστιβάλ, ως μέρος ενός συνολικότερου εθνικού πλάνου ενάντια στο ρατσισμό
- Να παρέχεται εκπαίδευση ενάντια στον ρατσισμό και στις διακρίσεις σε δημόσιους υπαλλήλους, εκλεγμένους αντιπροσώπους και πολιτικούς

- ✓ Μελέτες καταδεικνύουν πως οι αρνητικές αναπαραστάσεις μεταναστών και μειονοτήτων είναι κοινός τόπος στον τύπο και στα ηλεκτρονικά μέσα

Μέσα Ενημέρωσης:

- Να διασφαλιστεί η εφαρμογή της υπάρχουσας νομοθεσίας εναντίον δημοσιογράφων και μέσων ενημέρωσης που εγείρουν το ρατσιστικό μίσος
- Να οργανωθούν καμπάνιες πληροφόρησης από τα μέσα ενημέρωσης που να καταδεικνύουν πως οι διακρίσεις και ο ρατσισμός είναι παράνομες πράξεις
- Να οργανωθούν καμπάνιες ευαισθητοποίησης από τα μέσα ενημέρωσης σχετικά με τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν στις χώρες προέλευσής τους οι μετανάστες και οι αιτούντες άσυλο, αναδεικνύοντας την σχέση τους με την παράδοση της Ελλάδας ως χώρας αποστολής μεταναστών
- Να δοθεί έμφαση σε θετικά παραδείγματα μεταναστών που για χρόνια συνέβαλαν στην οικονομική και δημόσια ζωή της χώρας, προβάλλοντας για παράδειγμα περιπτώσεις ατόμων που εργάζονται σε εποχιακές και οικιακές εργασίες και οικογενειών που έχουν επιτυχώς ενσωματωθεί.

- ✓ Ο αγώνας ενάντια στις διακρίσεις και τη μισαλλοδοξία είναι ύψιστη προτεραιότητα ειδικά εν καιρώ κρίσης, όταν και οι γηγενείς και οι αλλόχθονες πληθυσμοί έρχονται αντιμέτωποι με την ανέχεια και η κοινωνική συνοχή διαρρηγνύεται.

Μεθοδολογία

Η παρούσα μελέτη βασίζεται σε **βιβλιογραφική έρευνα** και σε **έρευνα πεδίου**.

Βιβλιογραφική Έρευνα: ακαδημαϊκή βιβλιογραφία για την ακροδεξιά στην Ευρώπη και στην χώρα, υλικό για ακροδεξιά κόμματα και οργανώσεις, υλικό από εφημερίδες και λόγος πολιτικών κομμάτων για τα περιστατικά υπό εξέταση.

Έρευνα πεδίου: 19 ποιοτικές συνεντεύξεις (Νοέμβριος 2011- Ιανουάριος 2012) με δρώντες άμεσα εμπλεκόμενους στα περιστατικά υπό εξέταση, μεταξύ των οποίων 4 δημοτικούς συμβούλους του Δήμου Αθηναίων, έναν βουλευτή, τον εκπρόσωπο τύπου της Ελληνικής Αστυνομίας, τον κληρικό/πρόεδρο της Χριστιανικής Αλληλεγγύης και του Φιλόπτωχου Ταμείου της Αρχιεπισκοπής Αθηνών, 3 αντιπροσώπους Μουσουλμανικών κοινοτήτων, 3 δημοσιογράφους, 6 αντιπροσώπους της κοινωνίας των πολιτών.

Μεθοδολογία: για την επεξεργασία του υλικού ακολουθήσαμε την κριτική ανάλυση του λόγου με βάση τα ερμηνευτικά πλαίσια.

Ταυτότητα Προγράμματος

Ακρωνύμιο:	ACCEPT PLURALISM
Τίτλος:	Ανεκτικότητα, Πλουραλισμός και Κοινωνική Συνοχή. Απαντώντας στις προκλήσεις του 21ου αιώνα.
Σύντομη Περιγραφή:	Το πρόγραμμα ACCEPT PLURALISM διερευνά το κατά πόσο η εθνοτική, φυλετική και θρησκευτική ποικιλομορφία γίνεται αποδεκτή στις φιλελεύθερες και λαϊκές δημοκρατίες της Ευρώπης. Οι έννοιες ανεκτικότητα, αποδοχή, σεβασμός και αναγνώριση είναι κεντρικές σε αυτή την μελέτη, που εξετάζει τόσο τις γηγενείς όσο και τις μεταναστευτικές μειονοτικές ομάδες. Συνδυάζοντας συγκριτική, θεωρητική και εμπειρική ανάλυση, το πρόγραμμα μελετά άτομα, συλλογικότητες και πρακτικές για τα οποία ζητείται να ανεχτούμε την διαφορετικότητά τους, αλλά τα οποία δεν πρέπει να γίνονται ανεκτά στην κοινωνία μας, που αποδοκιμάζουμε, αλλά που θα πρέπει να ανεχθούμε στην κοινωνία μας, και για τα οποία ζητείται όχι μόνο να ανεχθούμε, αλλά και να σεβαστούμε την διαφορετικότητά τους. Ειδικότερα, διερευνούμε πότε και ποιον άνθρωπο ή πρακτική δεν ανεχόμαστε/ ανεχόμαστε/ αποδεχόμαστε σε 14 μέλη- κράτη της ΕΕ και σε μία υπό ένταξη χώρα, για ποιους λόγους γίνεται αυτό και ποια είναι τα επιχειρήματα που προβάλλουν οι διαφορετικοί κοινωνικοί φορείς υπέρ ή κατά της ανοχής/ δυσανεξίας/ σεβασμού συγκεκριμένων μειονοτικών ομάδων ή ατόμων και συγκεκριμένων πρακτικών. Το πρόγραμμα αναλύει πρακτικές, πολιτικές και θεσμούς και παράγει προτάσεις που απευθύνονται στους υπεύθυνους για χάραξη πολιτικής ώστε οι Ευρωπαϊκές κοινωνίες να σέβονται περισσότερο την πολιτισμική ποικιλομορφία.
Ιστότοπος:	www.accept-pluralism.eu
Διάρκεια:	Μάρτιος 2010-Μάιος 2013 (39 μήνες)
Τύπος Προγράμματος:	Συνεργατικό πρόγραμμα μικρής και μεσαίας κλίμακας
Ευρωπαϊκή Συμμετοχή:	2,600,230 Ευρώ, Συμφωνία Χρηματοδότησης αρ. 243837
Έταιροι:	19 εταίροι (15 χώρες)
Συντονιστές:	European University Institute (Robert Schuman Centre for Advanced Studies)
Υπεύθυνη Προγράμματος:	Prof. Anna Triandafyllidou
Επικοινωνία στην Ε. Ε.:	Ms Louisa Anastopoulou, Project Officer